

Steffen Bengtsson
"Højbolund"
Vindingvej 7B
DK-8654 Bryrup
Mail: bengtsson@faunaforst.dk

Dato: 31. marts 2022
Sagsnr.: 21/1871

Kontaktperson:
Inge Lise Møller Jensen

Dir. tlf.: 7996 6266

E-mail: ilmj@vejen.dk

Tidsbegrænset tilladelse til etablering af et forstyrrelsesfrit område i Klelund Dyrehave af hensyn til ynglende ulv

Du har på vegne af Klelund APS og Sofie Kirk Kristiansen, ejer af Klelund Dyrehave, søgt om lov til at afspærre dele af Klelund Dyrehave for publikum i en tidsbegrænset periode for at beskytte ynglende ulve mod unødige forstyrrelser. Dyrehaven ligger både i Vejen og Varde Kommuner.

Du skriver i ansøgningen: "Formålet med Klelund Dyrehave er at give plads og ro til den vilde natur, som ulven er en oprindelig del af. I lighed med andre hjemmehørende arter er ulven derfor velkommen på ejendommen. Dens genindvandring opleves som et bevis på, at det er lykkedes at skabe det ønskede helle for den biologiske mangfoldighed. Klelund vil gerne bidrage til at beskytte dyrene bedst muligt mod unødige forstyrrelser, der ellers potentielt set vil kunne ødelægge deres ynglemuligheder. På baggrund af disse målsætninger kombineret med sidste års positive erfaringer med afspæringsforbuddet i forhold til både ulve og publikum ønskes tilsvarende gentaget i 2022, hvilket er baggrunden for denne henvendelse."

I august 2020 blev der første gang observeret ulv i dyrehaven og senere på året blev i alt 3 ulve observeret i området. 2 af dem dannede par og fik hvalpe, der først blev observeret midt i juli måned 2021. Ved hjælp af vildtkameraoptagelser blev i alt mindst 4 hvalpe dokumenteret. I 2021 var det landets eneste kuld og det første siden 2019, hvor der kom hvalpe i Stråsbø Plantage.

På nuværende tidspunkt observeres fortsat jævnlige ulv på Klelund og det forekommer meget sandsynligt, at parret på baggrund af sidste års ynglesucces vil gøre et nyt yngleforsøg samme sted.

I forbindelse med sidste års yngleaktiviteter meddelte Vejen og Varde Kommune i april måned tilladelse til at indføre et adgangsforbud for publikum i udvalgte dele af dyrehaven for at tilgodese ulvenes behov for fred og ro. Tilladelsen løb i første omgang til 1. august, men blev så forlænget til 1. oktober 2021.

Dette tiltag har formodentlig haft afgørende betydning for ulvenes positive yngleresultat. Adgangsforbuddet gjorde det muligt for ulvene at opretholde en forholdsvis uforstyrret dagaktiv adfærd helt frem til forbuddets ophævelse primo oktober måned. I afspæringsperioden bevægede ulvene sig ofte rundt på dyrehavens nordlige hede- og mosearealer, hvor de kunne iagttages på forstyrrelsesfri afstand fra dyrehavens udkigstårn på Agerbækvej, og gav en meget lang række af skovens gæster mange og store naturoplevelser.

I søger derfor om, at et adgangsforbud genindføres for publikum i ulvenes mest oplagte yngleområde under hvalpenes sårbare periode fra 1. april til 1. oktober 2022.

Efter ulvens genindvandring til Danmark, skal de danske myndigheder jf. habitatdirektivets artikel 12 stk. 1 sikre, at ulve ikke forsætligt forstyrres, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer.

Vejen Kommune er enige i jeres vurdering af behovet for at beskytte ulvene i yngleperioden og finder derfor grundlag for midlertidigt at forbyde færdsel i de markerede områder efter naturbeskyttelseslovens 27, stk. 1, og vil derfor ikke modsætte sig afspærringen. Området der spærres er i alt 425 ha.

Matrikel der berøres af afspærringen i Vejen Kommune er: 9a Klelund by, Lindknud

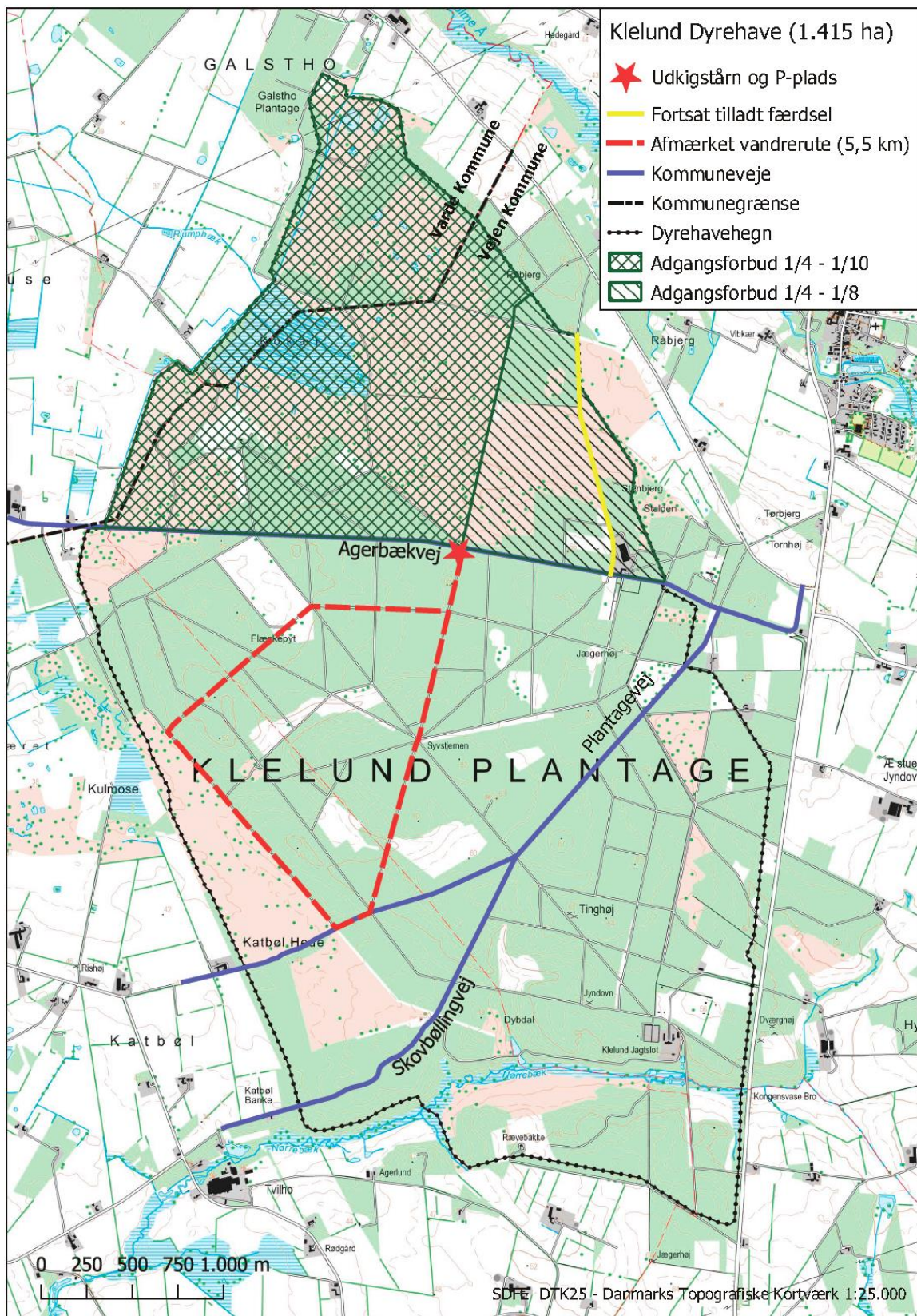
Kommunens afgørelse

Vejen Kommune afgør hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 27, stk. 1, at det er forbudt for offentligheden at færdes i den nordlige del af Klelund Dyrehave, som vist på kortet herunder. Forbuddet gælder i en midlertidig periode fra 1. april 2022 og frem til og med 1. oktober 2022, dog sådan at såfremt der senest den 1. august 2022 ikke er fundet bevis på ynglesucces skal forbuddet ophøre. Desuden gælder det, at området øst for udsigtstårnet efter 1. august skal åbnes, da eventuelle hvalpe på dette tidspunkt er fuldt mobile. Man kan derfor efter 1. august igen gå på brandbæltet nord for tårnet. Ansøgningen imødekommes derfor kun delvist i perioden 1. august til 1. oktober 2022.

Det område der afspærres for publikum, er den nordligste del af dyrehaven (nord for Agerbækvej, cirka 425 ha). Området er markeret med grøn skravering på nedenstående kort. Man må dog færdes til fods og på cykel på skovvejen vist med gul streg.

I området gælder, at grundejerens og myndigheders nødvendige aktiviteter (ejers og ansattes færdsel til/fra bolig og ophold ved boligen, drift, tilsyn, formidling, forskningsmæssige aktiviteter, etc.) dog er undtaget forbuddet. Inklusiv eksterne aktører godkendt af ejer.

Afspærringen gælder ikke for offentlighedens færdsel på skovvejene Agerbækvej, Plantagevej og Skovbøllingvej.

Kort viser de områder, hvor ulve skal have fred fra 1. april til hhv. 1.august og 1. oktober 2022 (skraverede områder).

Afgørelsen træffes på vilkår om, at

- Der opsættes skiltning, der oplyser offentligheden om adgangsforbuddet, som beskrevet i ansøgningsmaterialet. Adgangsforbuddet vil også blive offentliggjort på hjemmesiderne www.klelund.dk og på kommunens hjemmeside www.vejen.dk.
- Skiltenes udformning og placering skal godkendes af Vejen Kommune inden opsætning.
- Forbuddet kan udøves fra 1. april 2022, dog først når der er opsat skilte eller anden information i skoven.
- Adgangsforbuddet er gældende fra den 1. april 2022 til den 1. oktober 2022, dog sådan at den østlige del af området genåbner 1. august. Såfremt der senest den 1. august 2022 ikke er fundet bevis på ynglesucces, skal forbuddet ophøre.
- Skiltningen fjernes og området genåbner senest den 1. oktober 2022.
- Hvis ulven forlader området og grundlaget for lukningen derved bortfalder, skal områderne ligeledes åbnes efter aftale med kommunen.
- Der opsættes en midlertidig markering af en rød rute, som kan benyttes, mens den øvrige del af dyrehaven er lukket.
- Den gule sti, hvor det er tilladt at færdes i de lukkede områder, markeres.
- Forbuddet omfatter ikke følgende, idet der ved evt. tilladelser fra grundejerens side skal tages de fornødne hensyn, jf. bl.a. adgangs bekendtgørelsens § 28, stk. 1, nr. 6 samt habitat bekendtgørelsen:
 - Myndigheders aktiviteter i forbindelse med alvorlig person- eller tingsskade eller til afværgelse af nærliggende fare herfor.
 - Videnskabelige- eller forskningsmæssige aktiviteter. Det kræver dog altid forud grundejerens tilladelse, og denne kan stille vilkår.
 - Offentlige myndigheders færdsel i forbindelse med varetagelse af deres administrative opgaver. Hvor myndigheden ikke har umiddelbart hjemmel til aktiviteten, kræver dette altid forud grundejerens tilladelse, og denne kan stille vilkår.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, har dette ikke opsættende virkning for udøvelsen af afgørelsen, hvilket følger af naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7

Begrundelse for afgørelsen

Vejen Kommune har i forbindelse med sagen lagt vægt på,

- at ulveforskere fra Naturhistorisk Museum, Århus har verificeret, at det er korrekt, at ulvene stadig opholder sig i Klelund Dyrehave og at de vurderer, at ulvene vil forsøge at yngle. Forskerne følger ulvene i Klelund i perioden og giver løbende kommunen besked om nyt om ulvene.
- at offentligheden stadig har adgang til en større del af dyrehaven og at der afmærkes en anbefalet rute for at tilgodese publikum.
- at Klelund Dyrehave har kontaktet Vejen Kommune, da ulvene er velkomne i dyrehaven, og de gerne vil bidrage til at sikre ynglesucces. Vejen Kommune har i dialog med Klelund Dyrehave, og på baggrund af anbefalingerne fra ulveforskere, udvalgt hvilke dele af

dyrehaven, der skal lukkes for forstyrrelser. Arealerne er udvalgt efter både at give ulvene ro til at yngle og for at give publikum en unik mulighed for – fra udsigtstårnet - at opleve ulvene færdes på de store åbne flader nord for Agerbækvej.

- at befolkningen i medfør af naturbeskyttelseslovens kapitel 4 har ret til at gå og cykle på veje og stier i dyrehaven og til at færdes til fods på lysåbne, uhegnede arealer, der ikke er en integreret del af skoven. Det er fx de større lysåbne hede- og mosearealer i dyrehavens nordligste del.
- at offentlighedens adgang efter naturbeskyttelseslovens §§23-24, i medfør af § 27, stk. 1 helt eller delvis kan lukkes for adgang, hvis særlige forhold taler for det. Lukningsreglerne skal administreres restriktivt.
- På grund af landets tidligere COVID-19-nedlukninger har Klelund som mange andre naturområder gennem lang tid haft væsentligt flere besøgende end normalt. Og selvom ulvenes tilstedeværelse er forsøgt håndteret diskret er det efterhånden kendt i vide kredse, at der findes gode muligheder for at observere ulve i området. I kombination med sidste års ynglesucces har det medført en tilstrømning af mennesker. Tidligere snedække har påvist, at nogle personer bevidst har forsøgt at følge ulvespor gennem terrænet.
- I rapporten "Ulves sårbarhed over for forstyrrelser i yngletiden" (https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notatet_2020/N2020_40.pdf) beskrives det, at den allermest sårbare periode i yngletiden er 20. april til 1. juli og at en tilstrækkelig hensynsperiode er fra 1. april til 1. august. Dette er også begrundelsen for, hvorfor dele af området åbnes efter 1. august 2022
- En anden begrundelse for at opretholde et forbud mod færdsel i dele af dyrehaven helt frem til 1. oktober er, at der i medio august 2021 blev observeret en uforstyrret adfærd, med aktivitet også om eftermiddagen. Forstyrrelser vil kunne medføre, at døgnrytmen forskydes, så dyrene kun er nataktive. Det vil give mindre antal timer til at søge føde og dermed mindsket chance for overlevelse. Desuden har forskerne flere gange nævnt, at området uden for dyrehaven har en anden landskabsstruktur præget af marker og mindre skove. Hvis ulvene forstyrres, vil de måske blive presset til at forlade dyrehaven og dette er også en risiko i forhold til deres overlevelse.

Der er således lagt vægt på både at give ulvene ro til at yngle og ro i starten af hvalpenes opvækstperiode, samt at give publikum en unik mulighed for – fra udsigtstårnet - at opleve ulvenes færden på de store åbne flader nord for Agerbækvej. Hele foråret og sommeren 2021 har der været en massiv publikumsinteresse på grund af ulvene, og det vurderes absolut nødvendigt at forsøge at sikre ro i et udvalgt område af dyrehaven.

Vurdering af konsekvenser for Natura 2000 og Bilag IV- og rødlistede arter

Ulven er en bilag IV-art og efter ulvens genindvandring til Danmark skal de danske myndigheder jf. habitatdirektivets artikel 12 stk. 1 sikre, at ulve ikke forsætligt forstyrres, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer. Vejen Kommune vurderer, at ulven sikres med denne afgørelse.

Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1 har følgende ordlyd:

"Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), med forbud mod:

- a. alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen.
- b. forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer.
- c. forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen
- d. forringelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder."

Den afspærrede del af dyrehaven ligger uden for Natura 2000-område, men i den sydlige del af dyrehaven findes Natura2000 område nr. 87, Nørrebæk ved Tvilho.

Følgende arter og naturtyper ligger til grund for udpegningen af området Nørrebæk ved Tvilho, Natura 2000-område nr. 87 Nørrebæk ved Tvilho, bestående af habitatområde H76:

Udpegningsgrundlag for habitatområdet Nørrebæk ved Tvilho (H76)	
Naturtyper:	<ul style="list-style-type: none">- Blank seglmos (1393)- Søbred med småurter (3130)- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks (3150)- Vandløb med vandplanter (3260)- Våde dværgbuskesamfund med klokkelyng (4010)- Tørre dværgbuskesamfund (heder) (4030)- Tidvis våd eng (6410)- *Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt vand) (7220)- Rigkær (7230)- Stilkeke-krat (9190)
Arter:	<ul style="list-style-type: none">- Bæklampret

* Prioriteret naturtype.

Bilag IV-arter

Ud over ulven findes i dyrehaven ynglende bestande af spidssnudet frø. Odder er tidligere observeret i området, men fundene er ikke bekræftet ved Miljøstyrelsens undersøgelser. Det vurderes dog, at Nørrebæk er et sandsynligt levested for odderen.

På baggrund af faglig rapport nr. 635/2007 fra Danmarks Miljøundersøgelser er der desuden fundet vandflagermus, sydflagermus, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø inden for det kvadrat på 10x10 km, hvori Klelund Dyrehave ligger. Alle arterne forekommer med stor sandsynlighed i Klelundområdet.

Kommunen er ikke bekendt med forekomster af andre dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til Klelund Dyrehave.

Vejen Kommune vurderer, at afspærringen af områderne ikke vil skade nogle af de arter eller naturtyper, som området er udpeget for eller nogle af arterne på habitatbekendtgørelsens bilag IV.

Klagebestemmelser

Afgørelsen efter lov om naturbeskyttelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Afgørelsen offentliggøres på kommunens hjemmeside www.vejen.dk den 1. april 2022.

Klagefristen er 4 uger, så en klage skal være indgået senest den 29. april 2022.

En evt. klage indsendes via Klageportalen, som findes på <https://kpo.naevneneshus.dk/>. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Det koster et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder/organisationer at få behandlet en klage hos Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klageberettiget eller Miljø- og Fødevarerklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen. Gebyret tilbagebetales også, hvis den, der klager, får helt eller delvis medhold i klagen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Vejen Kommune i Klageportalen.

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller - i forbindelse med klage - af Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Baggrund og gyldighed for afgørelsen

Afgørelsen er givet på baggrund af din ansøgning af 9. marts 2022

Gennem habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, jf. bilag IV er ulv beskyttet mod generelle forsætlige forstyrrelser. Det gælder i særdeleshed i de perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer.

Afgørelsen er truffet efter §27, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven (lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 med senere ændringer).

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 27, stk. 1 kan kommunalbestyrelsen for private arealer bestemme, at arealer, der er omfattet af lovens §§ 22-26, helt eller delvis lukkes for offentlighedens adgang, hvis særlige forhold taler derfor, herunder hvis det vurderes eller kan forudses, at der vil kunne ske en betydelig forstyrrelse af udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder ved færdslen.

Afgørelsen er gyldig fra brevets dato til og med 1. oktober 2022.

Venlig hilsen

Inge Lise Møller Jensen
Biolog

Varde Kommune, att. biolog Jens Vahl, Jerv@varde.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Vejen afdeling, Mogens Kjær Poulsen, Torpet 103, 6682 Hovborg, (dnvejen-sager@dn.dk).

Dansk Ornitologisk Forening-Vejen, Holmeåvænget 6b, 6682 Hovborg, (vejen@dof.dk).

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V (natur@dof.dk).

Museet på Sønderkov, Sønderkovgårdsvej 2, 6650 Brørup (post@sonderskov.dk).

Sagro, John Tranums Vej 25, 6705 Esbjerg Ø, att.: Stine Bundgaard Pedersen (sbp@sagro.dk).

Sønderjysk Landboforening, Billundvej 3, 6500 Vojens (slf@slf.dk).

Friluftsrådet, Sekretariatet, Scandiagade 13, 2450 København SV (fr@friluftstraadet.dk).

Friluftsrådet Trekantområdet (trekantomraadet@friluftstraadet.dk).

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, v/Rasmus Fuglsang Frederiksen, Jordbrovej 4, st. th., 8200 Århus N (rasmusfuglsangfrederiksen@gmail.com).

Miljøstyrelsen, Tolderlundsvej 5, 5000 Odense C (mst@mst.dk).

Ulvetid, formand Ole Petersen – sendt til (ole.bastian@adslhome.dk)

Ulvefrit Danmark – sendt til (info@ulvefritdanmark.dk)